

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen (321/2025) muuttamisesta**1 Asian tausta**

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista (321/2025) on annettu 12.6.2025 ja se tuli voimaan 1.1.2026. Asetuksessa selkeytetään vaatimusta hevosen mahdollisuudesta sosiaalisiin suhteisiin siten, että hevosella on oltava seurana toinen hevonen, eli hevonen, muuli, muuliaasi tai aasi. Aasilla kuitenkin lajitoveriksi vaaditaan lajitoveri, eli aasi. Mikäli tallissa tai pihatossa on ollut aasi ilman lajitoveria, eläintenpitäjä voi noudattaa lainsäädännön vaatimusta hankkimalla aasille lajikumppanin tai aasi voi myös siirtyä talliin tai pihattoon, jossa sillä on aasi lajitoverina. Asetuksen voimaantulon lähestyessä on käynyt ilmi, että kaikilla toimijoilla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia noudattaa lainsäädäntöä, koska aaseja ei ole markkinoilta saatavissa. Tämän vuoksi on tarpeen säätää myös aasien lajitoverivaatimukselle siirtymäaika sekä pidentää aikaa, jonka aasi saa poikkeuksena olla ilman lajitoveria. Aaseihin sovellettaisiin kuitenkin asetuksen 5 §:n 1 momenttia, eli niillä tulisi olla seuranaan toinen hevonen. Hevosille vastaavaa siirtymäajan tarvetta ei ole, koska toisin kuin aaseja, hevosia on markkinoilla runsaasti. Lisäksi täsmennettäisiin eräitä muita aasin sosiaalisia suhteita koskevia säännöksiä.

Lisäksi vaatimus pihaton kiinteästä pohjasta on uusi rakenteellinen vaatimus, jolle ei ollut säädetty siirtymäaikaa. Pihattoja on usein rakennettu myös maapohjalle. Koska myöskään tallin pohjalle ei ole asetettu vastaavaa vaatimusta, ehdotetaan vaatimus pihaton kiinteästä pohjasta muutettavaksi siten, että pihaton pohjan tulisi olla kuiva ja tasainen. Vaatimus kiinteästä pohjasta perustuu ympäristölainsäädäntöön, josta saattaa tulla pohjan rakenteille lisävaatimuksia, mutta hevosen hyvinvoinnin kannalta voidaan pitää riittävänä, että pohja olisi tasainen ja kuiva sekä asetuksessa toisaalla säädetyn mukaisesti riittävästi kuivitettu. Asetuksessa on ollut tarkoitus myös antaa siirtymäajat sellaisille asetuksesta seuraaville uusille vaatimuksille, jotka vaativat rakenteellisia muutoksia talleissa tai pihatoissa. Siirtymäsäännöksiä tehtäessä oli jäänyt huomioimatta, että liitteen 1 kohdassa 1.2 on säännökset sekä pihattojen että ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksille. Siirtymäsäännökseen oli säädetty siirtymäaika vain pihattojen tilavaatimuksille. Valmistelun lähtökohta on ollut kaikille uusille rakenteellisille vaatimuksille annettava tarvittava siirtymäaika.

Lisäksi siirtymäsäännösten tarkastelussa huomattiin virheitä siirtymäsäännöksissä. Asetuksessa käsitteellä talli ei viitata yleiskielen käsitteeseen talli, vaan tallilla tarkoitetaan asetuksessa nimenomaisesti vain rakennusta, jossa hevosia pidetään karsinassa tai ryhmäkarsinassa. Siirtymäaikojen on ollut tarkoitus koskea hevosen kaikkia pitopaikkoja, ei vain tallia. Tästä johtuva täsmennys on tarpeen useisiin siirtymäsäännöksiin.

2 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Aasien pito

Aasien sosiaalisten suhteiden mahdollistamisen vaatimukselle säädettäisiin siirtymäaika. Aasien sosiaalisten suhteiden mahdollistamisesta säädetään asetuksen 5 §:n 2 momentissa, jonka mukaan aasilla on oltava näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriinsa pysyvässä pitopaikassa sekä mahdollisuus päivittäiseen turpakosketukseen lajitoverinsa kanssa karsinassa, pihatossa, tarhassa tai laitumella. Aasi on eri lajia kuin hevonen ja aaseilla on tutkimusten mukaan taipumus muodostaa tiiviitä suhteita toistensa kanssa, kun siihen on mahdollisuus. Asetuksen valmistelun yhteydessä Suomen aasiyhdistys on nimenomaan lausuntopalautteessaan tuonut esille myös aasin perustarvetta lajitoverin seuran.

Aaseja on Suomessa merkittävästi vähemmän kuin hevosia. Loppuvuoden 2025 tietojen mukaan Suomessa on eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin ilmoitettu 224 pitopaikkaa, joissa on ilmoitettu aasin pidosta. Suomen Hippos ry:n tietokannassa vuoden 2000 jälkeen syntyneitä aaseja on ilmoitettuna 461 kpl. Suomessa ei ole käytössä hevosten keskustietokantaa, josta voisi nähdä, montako aasia kussakin pitopaikassa on. Asetuksen vaatimuksen noudattaminen aasien osalta huomioiden aasien vähäinen saatavuus markkinoilta on osoittautunut ministeriön saaman tilannekuvan mukaan kohtuuttomaksi. Siirtymäaika mahdollistaisi aasien pitäjille aikaa järjestää aasien sosiaaliset suhteet asetuksen mukaisesti.

Lisäksi muutettaisiin 5 §:n 2 momenttia siten, että aasin lajitoveriksi kävisi myös aasin ja hevosen risteytys, silloin kun kyseessä on aasitamman oma jälkeläinen. Lisäksi pidennettäisiin aasien osalta 5 §:n 4 momentissa säädettyä 12 viikon aikaa, jona voitaisiin poiketa sosiaalisten suhteiden vaatimuksista. Aasilla sosiaalisten suhteiden vaatimuksesta voitaisiin poiketa 6 kk ajan, jos sillä on seurana toinen hevoseläin. Aasien vähäisen määrän vuoksi uuden aasin hankkiminen markkinoilta lajikumppaniksi on vaikeampaa kuin hevosten osalta.

Muut täsmennykset

Asetuksen 7 §:ssä säädetään hevosten ruokinnasta ja juotosta. Pykälän 1 momentin mukaan hevosella on oltava vettä jatkuvasti saatavilla myös muussa kuin pysyvässä pitopaikassa. Silloin, kun vesi muussa kuin pysyvässä pitopaikassa sääolosuhteiden takia jäätyy, hevosella on kuitenkin oltava vettä saatavilla vähintään kuuden tunnin välein. Pykälän 2 momentin mukaan hevosen on saatava riittävästi karkearehua. Karkearehun saanti on järjestettävä siten, ettei hevosen tarvitse olla ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia.

Siirtymäsäännöksessä siirtymäajan karkearehun ja veden saannin aikaraja on säädetty koskemaan vain talleja. Säännösten on ollut tarkoitus koskea hevosten pitoa pitopaikan tyypistä riippumatta, minkä vuoksi olisi tarpeen muuttaa säännösten muotoilua.

Asetuksen 10 §:n 3 momentissa säädetään aasien rakennetusta säänsuojasta, joka vaaditaan aasin tarhassa tai laitumella. Siirtymäsäännöksessä on tällä hetkellä säädetty siirtymäaika tallille, vaikka tarkoitus on koskea aasien tarhaa tai laidunta, minkä vuoksi siirtymäsäännöstä on muutettava.

Asetuksen 13 §:ssä säädetään pihattoa koskevista erityisvaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan pihatossa tulee olla kiinteä pohja. Kyseistä säännöstä siirtymäajan tarpeen osalta tarkasteltaessa todettiin, että siirtymäajasta säätämistä tarkoituksenmukaisempaa olisi muuttaa itse pykälän sanamuotoa. Myöskään tallin pohjaa ei ole säädetty kiinteäksi ja siten esimerkiksi maalattiainen talli voi olla mahdollinen huomioden 11 §:n 3 momentin säädöksen siitä, että lattia ei saa vaarantaa hevosen terveyttä eikä hyvinvointia. Tämän johdosta vaatimusta ehdotettaisiin täsmennettäväksi siten, että pihatton pohjan tulisi olla tasainen ja kuiva.

Pihattojen ja ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksesta säädetään liitteen kohdassa 1.2. Ryhmässä pidettävillä hevosilla on oltava ryhmäkarsinassa ja pihatossa pidettävillä hevosilla pihatton kuivitetussa makuutilassa tilaa vähintään yksittäiskarsinan verran jokaista hevosta kohden. Tamman ja varsan yhteiskarsinaan sovelletaan ryhmässä pidettävien hevosten karsinan vähimmäiskokoa tamman ja varsan säkäkorkeuden mukaan. Siirtymäaika on säädetty vain pihatolle, vaikka tarkoitus on ollut säätää se myös ryhmäkarsinoille ja tämä puute ehdotettaisiin korjattavaksi.

4 Pääasialliset vaikutukset

Aasien osalta siirtymäaika mahdollistaa aasien pitäjille lainsäädännön noudattamisen ja tasaa aasimarkkinoita ehkäisten kustannusten kohtuutonta nousua.

Pihatton pohjan vaatimuksen täsmentäminen selkeyttää vaatimusta ja yhtenäistää vaatimuksia pihatton ja tallien välillä.

Karkearehun ja veden saannin siirtymäajan yhtenäistäminen poistaa epätasa-arvoisen tilanteen tallinpitäjien välillä ja mahdollistaa pitopaikan tyypistä riippumatta tarvittavien toiminnallisten ja teknisten ratkaisujen investointien jaksottamisen useammalle vuodelle.

Tehtyjen siirtymäaikamuutosten myötä hevosten pitäjillä olisi enemmän aikaa varautua ryhmäkarsinoita koskeviin uusiin tilavaatimuksiin. Vaikutus on merkittävä etenkin hevoskasvattajille, joilla on muutoksen myötä enemmän aikaa jaksottaa tarvittavat investoinnit useammalle vuodelle.

5 Lausuntopalaute

Asetus on lausunnoilla 2.2.2026-2.3.2026 välisenä aikana. Lausuntoaika on tavanomaista lyhyempi, koska kyseessä on kiireellinen tammikuun 2026 alussa voimaan tulleen asetuksen muuttaminen.

Täydentyy.

6 Säännöskohtaiset perustelut

5 § Sosiaaliset suhteet

Pykälän 2 momenttia ehdotettaisiin täsmennettäväksi siten, että aasitamman lajitoveriksi katsottaisiin myös sen oma varsa, jonka isä on hevosori. Tällaisesta risteytyksestä käytetään termiä muuliaasi. Emänsä synnyttämä varsa leimautuu emäänsä ja näiden välisissä sosiaalisissa suhteissa on mahdollisuus tiiviimpään sosiaaliseen yhteyteen kuin vieraan hevosen, muulin tai muuliaasin ja aasin välillä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotettaisiin lisättäväksi aseille pidempi poikkeusaika, jonka aasi voisi olla ilman lajitoverin seuraa. Aaseilla poikkeus voisi olla 6 kuukautta, koska käytännössä uuden aasin hankkiminen on vaikeampaa kuin hevosen hankkiminen. Pidemmän poikkeuksen lajitoverivaatimuksesta ehtona olisi, että aasilla on mahdollisuus 1 momentissa säädetyn mukaisesti toteuttaa sosiaalisia suhteita hevosen tai muulin kanssa.

13 § Pihattoa koskevat erityisvaatimukset

Pykälän ensimmäinen momentti ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että pihaton pohjan tulisi olla tasainen ja kuiva. Aiempi sanamuoto ”kiinteä” perustui osin ympäristölainsäädännön vaatimuksiin, mutta hyvinvointilainsäädännössä lähtökohtana on hevosten hyvinvointi. Myöskään tallin pohjalle ei ole säädetty rakenteellisia vaatimuksia eikä ole osoitettavissa hyvinvointinäkökulmasta perusteltua tarvetta eriäviin vaatimuksiin pitopaikkojen rakenteellisten vaatimusten osalta.

Pihatto on asetuksen määritelmän mukaan rakennus tai rakennuksen osa, jossa hevosia pidetään ja joka tarjoaa hevosille kuivan makuutilan ja mahdollisuuden ulkoilla vapaasti. Pihattoja on toteutettu myös maalattaisena. Kuitenkin pihatosta oleva kulkumahdollisuus ulos aiheuttaa riskin, että pihaton pohja voi kastua tai liettyä etenkin ovien läheisyydestä helposti, jos pohja ei ole kiinteä. Hevoset voivat myös kaivaa kuoppia maapohjaan ja talviaikaan epätasainen maapohja voi jäätyä kovaksi. Tämän vuoksi on tarpeen säätää siitä, että pihaton pohjan tulee olla tasainen ja kuiva, jotta se on hevoselle turvallinen ja mahdollistaa sopivan kuivitetun makualueen pohjan. Tallien ja pihattojen rakentamisvaatimusten osalta on huomioitava myös muut rakentamista koskevat normit sekä ympäristölainsäädäntö, jotka saattavat edellyttää hyvinvointiasetuksesta poikkeavia vaatimuksia.

15 § Siirtymäsäännökset

Pykälään ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin kahden vuoden siirtymäaika 5 §:n 2 momentissa säädetyille aasien sosiaalisten suhteiden vaatimukselle, jonka mukaan aasin lajitoverina tulee olla toinen aasi tai aasitamman lajitoverina sen oma muulivarsa. Näin ollen 31 joulukuuta 2027 saakka aasia voi pitää myös hevosen tai muulin kanssa ilman lajitoverin seuraa.

Pykälän aiempi 1 momentti siirtyisi 2 momentiksi.

Pykälän aiempi 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi ja siitä poistetaan viittaus vain talliin, koska säännös koskee hevosen muuta kuin pysyvää pitopaikkaa, joka voi olla muukin kuin tämän asetuksen määritelmän mukainen talli.

Pykälän aiempi 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi ja myös siitä poistetaan viittaus vain talliin, koska säännös on voimassa hevosen pitopaikassa, joka voi olla myös muu kuin talli.

Pykälän aiempi 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi ja siitä poistetaan viittaus talliin, koska säännös koskee aasien tarhoja ja laitumia. Kyseessä on vastaava selkeytys kuin edellisissä momenteissa ja viittaus talliin poistetaan, koska asetuksessa tallilla ei tarkoiteta yleiskäsitteenä tallia, vaan asetuksen määritelmän mukaista tallia. Kyseisestä pykälästä käy ilmi, että vaatimus koskee aasin säänsuojaa tarhassa tai laitumella.

Pykälän aiempi 5 momentti siirtyisi 6 momentiksi.

Pykälän aiempi 6 momentti siirtyisi 7 momentiksi.

Pykälän aiempi 7 momentti siirtyisi 8 momentiksi ja säännökseen ehdotettaisiin lisättäväksi sanat talli ja ryhmäkarsina, jolloin asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olleeseen talliin ja pihattoon sekä talliin ja pihattoon, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen asetuksen voimaantuloa, sovelletaan pihatton ja ryhmäkarsinan vähimmäispinta-alan osalta liitteen kohdan 1.2 vaatimuksen asemesta asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2030.

Pykälän viimeinen eli aiempi 8 momentti siirtyisi 9 momentiksi ja sitä ehdotettaisiin muutettavaksi edellä kuvattujen muutosten johdosta siten, että edellä 3-8 momentissa säädetyistä poiketen asetuksen voimaantulon jälkeen rakennettaviin uusiin ja saneerattaviin pitopaikkoihin sovellettaisiin asetusta siitä alkaen, kun pitopaikka tai pitopaikan peruskorjaus on valmistunut.

7 Voimaantulo

Asetuksen ehdotettaisiin tulevan voimaan 1.4.2026